

מתיקות השבת

יו"ר ע"י קהל לובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזע שליט"א

תלמידו שר פוסק הדור בעל "שבט הלוי" זצוק"ל

◆ משיחורטיו של מוריננו הגה"צ שליט"א ◆

השתפות של אפרים ומנשה במכירת יוסף אביהם

על שהפסיד מלעשות מעשה טוב, מעלה עליו כאלו עשה את אותו מעשה טוב. וכאשר השבטים ראו שהמשנה למלך [שלא ידעו שהיא יוסף בעצמו] מצער אותם וחושד בהם כמרגלים, אפרים ומנשה ראו היאך האחים אומרים זה לזה: "אבל אשמים אנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת", ומיד ראו בן אומר: "הלוא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בידל ולא שמעתם וגם דמו הגה נדרש", ובזה האחים עשו תשובה על כל מה שרדפו את יוסף.

לא בשמים היא

ואפרים ומנשה בראות זאת, הדברים עשו עליהם רשם גדול מאד מאד, שראו את האנשים הגדולים האלו שהשכינה הצטרפה אליהם לחכם שלא לגלות את המכירה (ילקו"ש גראשית רמז קמב), והם בכל זאת מבינים את דעת ה' האמתית שהמכירה היתה טעות, ומה שהשכינה הצטרפה אליהם זה היה משום ש'בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו' (מכות י).

ומנשה ואפרים ראו בעצמם את חרדת יום הדין, כאשר יוסף יסר את אחיו וגלה להם את האמת ואמר להם "אני יוסף", שבה הוכיחם על פניהם, שטענו שמתחיים על יעקב שלא יצטרע אם לא יראה את בנמינו, ומדוע לא רחמו על יעקב כאשר מכרו אותו בעצמו לעבד. ועל כן הוכיח יעקב אבינו את ראונו

"ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הגה אביה חלה". יוסף מגיע אל יעקב, ויעקב מספר לו שהקב"ה התגלה אליו והבטיח לו "הנני מפרך והרבותיך ונתתיך לקהל עמים ונתתי את הארץ הזאת לרעה אחריך אחזת עולם", ויעקב אבינו מבשר ליוסף, שגניו מנשה ואפרים נחשבים כגניו של יעקב ממש, שכל אחד מהם ינחל בארץ חלק וינחלה מיוחדת עבורו (נש"י).

וצריך להבין, ממה נפשה, הרי אם לכל אחד מהנכדים יש גדר של בן ממש, שהרי 'גני בנים הם כבנים' (בבב"ב ע), מה נשתנו אפרים ומנשה מכל שאר נכדיו של יעקב, שרק הם יזכו לנחל בארץ חלק וינחלה כגניו של יעקב ממש?

ומה גם שלפני כן יעקב אבינו אומר על אפרים ומנשה "מי אלה", שאינם ראויים לברכה (נש"י), ואיך הם נעשו לפתע גדולים בעיניו עד שהם נחשבים כראובן וכשמעון? עוד צריך להבין, מה קשור לכאן הנושא של פטירת רחל שהזכיר כאן יעקב ליוסף?

נסיון של בכור

אלא, דהנה לראובן היה נסיון גדול יותר מכל האחים, שיוסף לקח לו את הבכורה, ובכל זאת היתה לו עין טובה על יוסף (ע' בבב"ב ז), וכאשר אחיו השליכו אותו לבור, הוא תכנן להשיב אותו אל אביו, וכאשר ראה שיוסף איננו בבור, הוא הצטרע על כן מאד, והצטרע שיש לאדם

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה

לכבוד מערכת הגליון מתיקות השבת. תודות רבות על הגליון המיוחד שמאיר את עינינו בתורה, ביראת שמים ובמדות טובות. בשבילי ובשביל חברי בישיבה הגליון הזה הוא הרבי שלנו בעבודת ה'. אשמח אם תוכלו לפרסם ספור נפלא שארע לי בימי חנכה.

אני לומד בישיבה חשובה בניו יורק. רב ככל תלמידי הישיבה הנם תושבי חי"ל חוץ ממני ומבחר נוסף בשם אריה ליב שלו מד בשעור מתחתי שאנו תושבי ארץ הקדש. הריו של אריה ליב הם שבנים של הורי בארץ ישראל ואבי המליץ לאביו לשלח אותו לישיבה שלי וכך הוא הגיע לישיבה הזאת.

בשבתות שהבחורים חוזרים הביתה, אנו מתארחים בסעודות השבת בבית של ראש הישיבה, כיון שלשנינו אין משפחה בניו יורק, ואחרי הסעודות אנו חוזרים לישון בישיבה. כך גם ארע השנה בשבת חנכה, שכל הבחורים חזרו הביתה ורק אני ואריה ליב נשארו בישיבה.

ביום ששי אחרי תפלת שחרית בבית הכנסת, עברתי בפנימי ליד החנכיה של אריה ליב, וראיתי שיש לו שם בקבוק שמו טטו שנשאר בו מעט מאד שמו. הבנתי שלאריה ליב לא היה כסף כדי לרכוש מספיק שמו לנרות, וכנראה הוא התביש לבקש מחברי השעור שלו.

רחמתי עליו והחלטתי למלאות לו שמו בבקבוק בלי שהוא יראה, בכדי למנע ממנו בושה וצער, ותכנתי שאחרי השבת אקנה עוד שמו. וכך עשיתי, הבאתי את בקבוק השמן שלי ומלאתי את כל הבקבוק השמן שלו. כרוב לכניסת השבת

<< המשך המעשה בנמוך ד

פניני אגדה

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו •

כחנינו באחריותנו

אמרו חז"ל (ב"ק כ): 'האומר הקב"ה ותנו ותתרו מעיני, יש להקשות, שפאיידק מצינו בעיני חלוק בזה, שאמרו בירושלמי (תניינא ג"א ה"ו): 'מצינו אומר הקב"ה יושל על שלש העברות החמורות ולא יתרו על מאסם בתורה?'

וייתכן לומר, שעל היחיד חז"ל אומרים 'האומר הקב"ה ותנו ותתרו מעיני, כי לפי האמת הקב"ה מודקדק עם כל אדם על כל עברה קלה כבתמורה. אבל על הרבים, חז"ל מספרים לנו איך יצא גור הדיו להקריב את בית המקדש ולבטל את הרבים הפקדו עד היום הזה, וזאת באשר המקטרג הוידו את ג' העברות, קם הסגוד כנגדו וטעו שלא נכון להקריבו בגין עברות אלו, כי אדרבה, כאשר יבוא בלם באחריות לבית המקדש, כח זה אפשר ליכות להשדאת השכינה ויקבלו שם תורה ודעת ה', וכן יעובו את דרכיהם הרעים וישונו אל ה' ויכפר להם, ולכן לא נחרב הבית בגין שלש העברות כיון שעשו היתה בהם אחריות.

אבל כאשר המקטרג הוידו את עוון שנאת חנם - שכל אחד שוא את חברו והתקוטט עמו ונהיה יחיד לעצמו ועוד שמאסו בתורה שהמאור שבה מחזיר את האדם למושב, כאן נסתתם פי המסננה וחוץ בהם הדיו של 'האומר הקב"ה ותנו ותתרו מעיני' שלפי האמור נאמר בעקר על החיה, ולכן אנו מצופים שיבנה בית המקדש ושם נתאחד בלנו להלל את שמו הגדול, במהרה בגמינו, אמן.

"פחז כמים אל תותר", מדוע לא השתמשת במדת הפזיזות כלפי יוסף להצילו מאחיו, הרי היה לך לנהג כה: "כי עליך משפכי אביר", פשם שהחלפת את המטות בפזיזות.

כבוד השמן הזך

וכמו כן הוכיח יעקב את שמעון ולוי ואמר להם: 'שמעון ולוי אחים... באפם הרגו איש וברצונם עקרו שור', הינו שעל כך שהם הרגו את העיר שכם עוד אפטר להבין שכונתם היתה להציל את אחותם, אבל מדוע לא עשו הכל כדי למצוא כף זכות ביוסף שהוא אחיהם, וכך לא לפסק עליו שצריך למוכרו לעבד.

ולכן יעקב הוכיח אותם בהריגתם את שכם ואמר להם: 'עכרתם אתי', כלומר שהם החשיבו את דעתו של יעקב הזכה כשמן כמו שהיא עכורה חלילה, שלא

ראוי להתעז עמו, ויעקב הצטרך מפני כי הבין שפשם שפעת הם לא התעצו עמו האם להרג את אנשי שכם, כך הם יכולים לטעות בענין אחר שהוא גורלי יותר, וכמו שאכן טעו בכך שהזיקו ליוסף מנקמתם בו מבלי לשאל על כך את יעקב.

כי גם אם השבטים חשדו ביוסף שרוצה לגרם למיתתם (ע' אור החיים לו ט), היה ראוי להם להבין שיתכן שדינו יהיה רק להרחיק אותו מהם, כמו שאברהם אבינו הרחיק את ישמעאל מהבית, או שהם יתרחקו ממנו, כמו שמצינו אצל יעקב בעצמו, שיצחק אבינו אמר לו להתרחק מעשו, ואם פו היה ראוי להם להבין שעליהם להתעז עם יעקב אביהם איך לנהג עם יוסף ולא להחליט על דעת עצמם למוכרו לעבד.

הלחח הגדול מהשבטים נגד מחלקת

נחשב לאפרים ומנשה שגם הם קבלו זאת, מפני שכשארם רואה את צרת חברו והוא מצטרף בצערו, נחשב לו הדבר כאלו הוא עובר בעצמו את אותו צער ומתכפר לו על ידי זה במה שהוא צריך כפרה.

ולכן יעקב אבינו אמר, שלמנשה ואפרים יש מעלה מיוחדת כמו של השבטים בעצמם, מה שלא היה לשאר הנכדים,

לאור האמור יתבאר, שפיון שאפרים ומנשה ראו את התשובה שהשבטים עשו, נחשב להם כאלו הם עברו בעצמם את כל המעבר הקשה הזה של מכירת יוסף, ואת התשובה שעשו על כך השבטים, ואת הלחח העצום שהם למדו מפיו, כמה צריך להזהר שלא לרדף שום יהודי שלפעמים נראה לנו שמצוה לרדף יהודי ויתכן שזוהי טעות חמורה - את כל זה

מתיקותם של מנשה ואפרים

בציור שלפנינו נכרת חלוקת הארץ לשבטים ובכללם זכו גם מנשה ואפרים לקבל חלק בארץ ישראל.

מדוע השתנו מנשה ואפרים בני יוסף מכל בניהם של השבטים, שגדלה מעלתם עד שנחשבים שניהם כשני שבטים נוספים?

על כך במאמר: הלחח הגדול מהשבטים נגד מחלקת

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף סאנדל שליט"א •

מדיני ברכות הדיח (המשך)

פסק מרן השו"ע (סי' רטו ב): על בלם, אם אמר בורא מיני בשמים, יצא. הלכה על כל דבר שהוא מספק בו אם הוא מין עץ או עשב, מברך עליו בורא מיני בשמים. ויש לדון אם בדיעבד יצא בברכת 'שהכל נהיה בדברו' על הדיח, 'דהנה בתוס' בברכות (מג), מובא בשם י"מ שאם מספק בברכות הדיח, מברך שהכל, והר"מ מקוצי ה"ה אומר לברך בורא מיני בשמים, וכוון 'שהשו"ע פסק להלכה שששש פסקו, מברכים בורא מיני בשמים, יש מקום לדון לענין דיעבד, אם ברוך שהכל על הדיח, האם יצא.

במשנה ברוך (סי' רטו ס"ק יג), הביא את מחלוקת האחרונים בזה, שישנם אחרונים הסוברים שבדיעבד יצא בברכת שהכל על הדיח, ונעקר טעמם הוא מפניו שאמרו חז"ל על הכל אם אמר שהכל יצא, ולא חלקו בין אכילה ושתיה שהיא הנאה מרבה, לבין ריח בשמים שהיא הנאה מועטת.

אך מנגד הביא המש"ב את דעת ה'מגן גבורים', הסובר שלא יצא בברכת שהכל גם בדיעבד, משום שמשנה ב"ב ממטבע שטבעו חכמים בברכות, שתקנו את ברכת שהכל על אכילה ושתיה, וכן סוברים גם עוד כמה מהאחרונים. ולענין הלכה, מבאר בכמה מקומות במש"ב (סי' רח ס"ק ע' ועוד), שבאשר יש דעות בפוסקים, אומרים ספק ברכות להקל, ולפי זה, במדה ואדם ברוך על בשמים ברכת שהכל, לא יחזיר לברך ברכה אחרת.

והיניו משום שאדם שעונה אמן הוא מאשר את ברכת חברו, והרי זה נחשב שהוא עצמו מברך. ומעלתו גדולה מן המברך עצמו, מפני שהוא נאזר במדת העין טובה, בכה שאשר את ברכת חברו, מה שלא מתגלה באדם שברך את הברכה בעצמו.

העצה להנצל מצרות

כה גם כשאדם משתתף בצער חברו או במעלתו, הרי זה כמי שעונה אמן וזה נחשב לו שהוא עצמו עבר את אותו צער שיש לחברו, או שיש לו בעצמו את מעלתו של חברו, וכיוצא בזה מצינו (יש

לקנאות במי שמוצליח יותר מאתנו, אפילו אם הוא קטן מאתנו.

ומצינו בדברי חז"ל (תנחומא ויגש), שבאשר מנשה נתן מכה על כפתו של שמעון, אמר שמעון לשבטים 'מכה זו אינה אלא של בית אבא', היינו ששמעון הרגיש שמונשה לא נותן לו מכה של אכזריות, אלא מכה של חנוף שטמונים בה הרבה רחמים ואהבה, ועל זה אמר שמונשה נראה בזה פאחד מבית יעקב אבינו.

ולפי הנ"ל מאירים הדברים היטב, שבאמת מנשה ואפרים זכו למעלת השבטים עצמם, כי ראו את השבתם ולמדו את הלכה שלמדו השבטים בעצמם, לכן מנשה ואפרים היו ממש כמו הבנים מבית יעקב אבינו בעצמו.

הצער של השני הוא הצער שלך!

את בניו, שיזכו להיות בשלום ובעין טובה זה כלפי זה.

לאור האמור נמצינו למדים, שבאשר אדם רואה בעיניו איזו צרה שיש לחברו, כגון שחברו סובל מחלי או שבנו יצא לתרבות רעה חלילה, הרי שאם הוא מצטער יחד אתו, נחשב לו שהוא סבל את הסבל הזה בעצמו ומתכפר לו על ידי זה מה שהוא צריך לכפר ולא יצטרף לסבל כזה סבל.

וכמו שרואים שיעקב אבינו מזכיר ליוסף מה שרחל אמו נפטרה במיתה קשה ונקברה על אם הדרך, שבה מזכיר לו את הזכות שה' נתן לו להשתתף בצערה של אמו, שבה התכפר לו שלא יצטרף לסבל כזה צער בו או באשתו, כיון שהשתתף בזה צער שהיה ליעקב ולרחל.

העתקת זכויות

וכמו כן, באשר אדם רואה מעלה טובה בחברו, כגון שהוא מתפלל מעמיק הלב והוא עצמו אינו זוכה להתפלל כל כך יפה, הרי שאם הוא שמח במעלת חברו, נחשב לו פאלו הוא עצמו התפלל יפה כמותו, לכן כשאדם רואה צער שיש לחברו, ישתתף בצערו, וכשרואה בשמחת ובהצלחת חברו, ישמח עמו.

וכסמוכין לכה מצינו שאמרו חז"ל (ברכות נב): 'גדול העונה אמן יותר מן המברך',

כי הם ראו בעיניהם את כל הפחזה הזה שנגעשה בין יוסף לשבטים בעקבות מכירתו, וקבלו מכה לקח ותועלת גדולה כאלו הם ראו את כל המכירה והפיקו ממנה את כל התועלת להזהר בעצמם ממחלוקות ומלרדף זה את זה, גם אם האח הקטן מצליח יותר מאחיו הגדול.

הקטן מצליח יותר

וכה באמת ארע בפעל, שכמו שיוסף שהיה האח הקטן הצליח יותר מאחיו הגדולים, כה אפרים הקטן הצליח יותר ממנשה אחיו הגדול, ומנשה לא קנא בו. נמצא שאפרים ומנשה הם כמו השבטים בעצמם, שעשו תשובה ולמדו לקח מהטעות שלהם במכירת יוסף, שלא

ובזה יבין גם מה שיעקב אבינו מזכיר ליוסף את ענין פטירת רחל וקבורתה, שעל פי הנ"ל יבאר שגם בזה יעקב אבינו אומר ליוסף את אותו ענין, שאמר לו: 'מתה עלי רחל', כלומר שיעקב אבינו עבר יחד עם רחל את הצער הגדול שהיה לה בפטירתה, ועל זה יעקב אבינו אומר ליוסף שאתה שהשתתפת אתנו בצער הקשה שהיה לי ולאמך בפטירתה, נחשב לך הדבר כאלו אתה בעצמך עברת כזה קשיי, והתעלית על ידי זה מאד, כמו שאדם יכול להתעלות על ידי קשיים ובפרט על ידי קשיי גדול כזה.

וזאת כענין מה שעל ידי שמונשה ואפרים ראו את התשובה שראוהו ושמעוהו ושאר האחים עשו, הם זכו למעלת השבטים הקדושים, כה אתה יוסף, שראית בצרה שפקדה אותי ואת אמה, זכית על ידי זה למעלותיך הגדולות.

ברכת הבנים בליל שבת

ויעקב אבינו ברוך את מנשה ואפרים בברכה 'כה יברך ישראל לאמר ישמך אלקים כאפרים וכמנשה' ולא אמר שיתברכו להיות כראובן ושמעון וכושאר השבטים, כי מנשה ואפרים עשו את התקון למה שארע בשבטים שמכרו את יוסף בגלל הקנאה, בכה שאפרים ומנשה לא קנאו זה בזה, ואת זה כל אבא מברך

עצה מתוקה

חז"ל אומרים על בנימין שהיה מבקש לבלע את הרצועה של יהודה שנכנסת לחלקו. בנימין לא הצטער על שטח גשמי ששיך ליהודה ולא לו חלילה, אלא לבנימין הצדיק היה בחלקו את קדש הקדשים, ששם הכהן הגדול משבח בסתר את ה' ומודה לו על ידי ריח הקמרת על מתנת הנשימות שיש לנו כל השנה, והיה מצטער על אותה רצועה ששיכת ליהודה ולא לו, שעליה בנוי המזבח ומשכחים עליה את ה' ברבים.

יהודה וכה לרצועה הזו, כי היה מלבין שנים לכלם, והיה לו את התכונה של "כרע שכב כאר", שידע לכרע ברך ולרדת ולדבר גם ללכם של אנשים פשוטים, ובנימין רצה לזכות גם למעלה היו שיש ליהודה, כי לא היה די לו מה שהוא שלם עם ה' בקדש הקדשים, אלא רצה גם להיות שלם כשהוא בין הקריות כמעלתו של יהודה.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, וכני להלל ולשבח אותך על כל נשימה ונשימה שאתה נותן לי, וגם כאשר יש לי קשיים כל שהם, אזור את החרס הגדול שאני ומשפחתי חיים ונושמים ואיננו בין המתים חס ושלום, ועל ידי זה תאריך את ימינו ושנותינו בטוב ובנעימים.

זובני ברחמיך שלא לבוש מפני בני אדם המלעיגים על מי שמשבח את ה' ואלמד מדוד מלבנו, שאף על פי שהיה מלך והיתה לו סבה גדולה מאד לחשש על כבודו, בכל זאת היה משבח אותך בפני המלכים ולא בוש, כמו שאמר: "ואדרבה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש", כך אני ארבה לדבר מחסרדיך ולספר על נפלאותיך שגמלת עמנו טובות רבות, שאתה שומר על בריאותנו ומצילנו מחלאים, צרות, אויבים ויסורים, שעל כן אנו נקראים 'יהודים', על שם שמרבים להודות לישךך הגדול תמיד, אמן סלה.

שהיה מרחק מאביו ומאחיו, ועל ידי שהשתתפו בצערו ועמדו לצדו, נחשב להם כאלו גם הם עברו כזה צער, בלי שיצטרכו לעבר זאת בפעל, ואת זה כל אבא מברך את בניו, שלא יצטרכו לסבל שום סבל, ואם איזה אדם יצטרף לסבל חלילה, אזי הם ישתתפו בצערו, כפי שעשו אפרים ומנשה כלפי אביהם, וכך יזכו שהם עצמם לא יצטרכו לסבל שום צער.

מתיקות הבושה של הזקנים

שהיתה להם בושה לסדר את ספסלי בית המדרש.

אוי לבושה שהתביישנו

ועל כך אמרו אוי לבושה הגדולה שיש לנו כעת כשאנו רואים את המעלה הגדולה שזכה לה יהושע ולא אנחנו, וזאת בעקבות 'אותה בושה' שהיתה לנו באותם ימים, שהתביישנו בושה לא טובה שמנעה מאתנו להתנהג בענוה ולסדר את ספסלי בית המדרש.

וכזה הזקנים עשו תשובה כמו השבטים הקדושים, שפשארו בצרתם אמרו: "אבל אשמים אנחנו", וכשם שתשובתם של השבטים עלתה לנחת לפני ה', כך תשובתם של הזקנים בימי יהושע עלתה לרצון ולכן זכו לקבל מיהושע ולהמשיך את דרך ה' בעולם, כמו ששינונו: משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע יהושע לזקנים.

זיר, שפאשר אדם רואה שעובר לפני זיר ואמר 'אהא', הרי הוא בעצמו נעשה נזיר שמעלתו וקדשתו גדולה מאד, וגם זה מלמדנו שפאשר אדם רואה צדקות בחברו ורצונו גם ללכת בדרך הצדקות כמותו, הוא זוכה למעלת חברו.

ולכן יעקב אבינו אמר שכל ילדי ישראל יתברכו והיות כאפרים וכמנשה, הינו שקמו שאפרים ומנשה גדלו בביתו של יוסף וראו את הסבל שהיה ליוסף בזמן

חז"ל אומרים (ב"ב עה), שפאשר יהושע בן נון החל להנהיג את עם ישראל, הזקנים שבאותו הדור אמרו: 'פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה קלמה'. שואל ר' אריה לוי זצ"ל, איך אפשר לומר כאלו דברים שלקאורה הם זלזול ביהושע בן נון, והרי אסור למדד בין צדיקים?

ומבאר ר' אריה לוי, שהזקנים לא התפנו לומר 'אוי לה לאותה בושה' כלפי יהושע בן נון, אלא כלפי עצמם, מפני שהם ראו את יהושע בן נון שאף על פי שבתחלת דרכו לא היה בן תורה והיו ישראל קורין אותו פסיל (ולק"ש משלי רמז תקנט), בכל זאת זכה לקבל כל כך הרבה ממושה רבנו פלבנה המקבילת אור מהחמה, וזאת על ידי שהיתה לו ענוה גדולה והיה מסדר את הספסלים בבית המדרש (במדב"ר כא יד), ואלו הם נמנעו מלעשות כמותו מפני

שנגמר לי השמו בבקבוק, חשב שאין לי עוד שמו והתכונן לנמל אתי חסד ומלא לי שמו, אבל באמת יש לי עוד שני בקבוקים של שמו וכל פעם אני ממלא קצת בבקבוק הקטן, אז אולי אתה תדליק בשמו הזה שהוא כל כך רצה לעשות אתו חסד.

כשמעתי את זה הסכמתי להשתמש בשמו הזה ובלבדי היתה התפעלות גדולה כשראיתי שמה שאדם עושה לעצמו הוא עושה, שהשמו שהפירשתי לחברי הוא היה השמו היחיד שנשמר בשבילי, וכזה ראיתי את קיום הפסוק: "שלח לחמך על פני המים כי רב המים תמצאנו" (סלה יא. א).

מיושי פ.

המשך
מתיקות
הניסים

לב קטנה, הבקבוק נפל לי

מהיד ונשבר.

אריה ליב שמע שהבקבוק שלי נשבר ונגש מייד לעזר לי לספג את השמו מהרצפה, ושאל אותי האם יש לי שמו נוסף להדליק את הנרות. כעת הייתי במבוכה, כי באמת לא היה לי עוד שמו, אבל כמובן לא רציתי לקחת ממנו את השמו היחיד שיש לי שאני נתיי לו בעצמי...

אלא שאז הוא הפתיע אותי בדבריו וכך אמר: אני לא יודע מי שם לי שמו בבקבוק, אולי אתמול אחד מחברי החזר שלי שראה